

Edouard Manet, Balkon (Le Balcon),
1868-1869, olje na podlogi

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Februar 2026

Mentor in znanje št. 1/2026

Umetnost in lepota sprožata čustva in spodbujata učenje

Starejša študentka umetnostne zgodovine je svoji mentorici zaupala: »Samo dvakrat ste nam predavali doslej, a včeraj, ko sem šla mimo stolnice, sem ugotovila, da jo že zdaj vidim drugače!« Znanje vpliva na nas, ki se učimo, še zlasti, če učenje poteka v skupini. Da mentor ali mentorica posreduje dejstva in podatke, tudi razlage, zaradi katerih pričnemo misliti drugače, zaradi katerih želimo vedeti več in bolje, zaradi katerih se zavedno ali nezavedno morda postavimo tudi na tir samostojnega učenja, pa ni dovolj.

Toda, zakaj nas v starosti umetnost in lepota spreminjata močneje kot podatkovno znanje? Pa tudi, zakaj jima **moramo v prav vseh svojih izobraževalnih programih** mentorji in mentorice dati prostor? Odgovor je preprost: **zato, ker umetnost in lepota sprožata čustva**, s katerimi se prilagajamo na novosti in spremembe. Redko dolgo pomnimo nove podatke, nasprotno pa pomnimo čustva, ki so nam prinesla novo spoznanje in učenje.

Kako v izobraževalnih programih dati prostor umetnosti in lepoti?

Dovolj je, da, denimo, lekcijo iz zgodovine o oblačilni kulturi ali lekcijo o pomenu balkona v arhitekturnem načrtovanju, ali lekcijo o barvnem spektru v slikarstvu, ali predavanje o lepem vedenju, opremimo, denimo, s sliko impresionista Maneta z naslovom *Balkon* ... To likovno delo lahko ilustrira tudi lekcijo iz književnosti Thomasa Manna Čarobna gora ... in še marsikaj drugega. Pomembno je, da ob vsem drugem študentom in študentkam odpremo pot do **doživljanja lepote in umetnosti, da sprožimo čustva, spomine** tudi na njihovo lastno življenje ... »Prav takšno slikanico o Martinu Krpanu smo imeli doma«, je dejal nekdo ob pogledu na sliko Toneta Kralja *Martin Krpan preizkuša konja* ... Še bolj kot vizualne stvaritve pa nas v doživljanje popelje glasba, lahko pa tudi odlomek iz filma, radijska oddaja ipd.

Kako poiskati ilustracije?

Najlažje je v različnih jezikih vtipkati gesla in dodati, v angleščini denimo »painting«, v francoščini »peinture«, poiskati oddaje na radiu ARS, odkriti filme na ok.ru., uporabiti slike iz lastnega albuma fotografij, uporabiti slikovno gradivo s strani Wikipedije. Pogosto odkrijemo ilustracije v domačih revijah ali, denimo, časopisu The Guardian. Ustvarimo si lasten fond estetskih, umetniških in sporočilnih slik, fotografij itd. Ustvarjalnosti mentorja in študentov se odpirajo mnoge spoznavne poti, obogatene z njihovo individualnostjo.

Sklepna beseda

Študenti se morajo nečesa naučiti, nečesa, kar je nad tistim, kar že znajo, a morajo tudi nekaj doživeti, da se lahko sprožijo čustva, ki najbolje zagotavljajo učenje. Saj dobro veste, starejšim študentom in študentkam naj **izobraževanje na UTŽO zagotovi svobodo, sanje, razpoloženja**. Njim, pa tudi mentorjem in mentoricam!

Kar navadno v formalnem izobraževanju v šoli, na fakultetah in drugod uniformno oblikuje duha in obnašanje, kar je v šolskem izobraževanju greh, intelektualna razpršenost, neučinkovitost, pomanjkanje jasnih ciljev, je v neformalnem izobraževanju dobro za razcvet samostojnih osebnosti. Se strinjate?

Pa lep pozdrav,
Dušana Findeisen